

Sygn. akt VIII Ka 901/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 30 grudnia 2013 r.

Sąd Okręgowy w Białymstoku, VIII Wydział Karny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący SSO Dariusz Niezabitowski

Protokolant Aneta Chardziejko

przy udziale Prokuratora Elżbiety Korwell

po rozpoznaniu w dniu 30.12.2013 r.

sprawy M. M.

oskarżonego z art. 62 ust 1, art. 54 ust 2 w zb. z art. 63 ust 1, art. 58 ust 1 ustawy z dnia 29.07.2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii

na skutek apelacji wniesionej przez Prokuratora

od wyroku Sądu Rejonowego w Białymstoku

z dnia 9 września 2013 r. sygn. akt XV K 685/13

I. Wyrok w zaskarżonej części zmienia w ten sposób, że :

- uchyla zawarte w pkt III sentencji rozstrzygnięcie o oddaniu oskarżonego pod dozór kuratora,
- uchyla zawarte w pkt IV sentencji rozstrzygnięcie o zobowiązaniu oskarżonego do poddania się leczeniu odwykowemu w warunkach stacjonarnych,
- na mocy art. 71 ust 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii zobowiązuje oskarżonego do poddania się leczeniu odwykowemu w podmiocie leczniczym, o jakim mowa w art. 4 ust 1 ustawy z dnia 15.04.2011 roku o działalności leczniczej oraz oddaje go w okresie próby pod dozór kuratora.

II. W pozostałym zakresie zaskarżony wyrok utrzymuje w mocy.

III. Zwalnia oskarżonego od ponoszenia kosztów sądowych za postępowanie odwoławcze.

UZASADNIENIE

M. M. został oskarżony, o to że :

I. w dniu 09 lutego 2013 roku w B. przy ul. (...) i w miejscu swojego zamieszkania w S. przy ul. (...) wbrew przepisom ustawy posiadał przy sobie środki odurzające w postaci suszu konopi innych niż włókniste o łącznej wadze 32,08 grama netto,

tj. o czyn z art. 62 ust.1 ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii;

II. w okresie od czerwca 2012 roku do dnia 09 lutego 2013 roku w S. w miejscu swojego zamieszkania przy ul. (...) przystosował miejsce do niedozwolonego wytwarzania środków odurzających w ten sposób, że w pokoju w środku szafy na ubrania obłożył folią aluminiową koloru srebrnego, zamontował oświetlenie, napowietrzenie a ponadto

posiadał w mieszkaniu nasiona do uprawy, a następnie wbrew przepisom ustawy uprawiał w nim krzaki konopi innych niż włókniste,

tj. o czyn z art. 54 ust. 2 pkt 1 w zb. z art. 63 ust. 1 ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii

III. w okresie od czerwca do grudnia 2012r. w S. przy ul. (...) trzykrotnie udzielił nieodpłatnie M. L. środka odurzającego w postaci suszu konopi innych niż włókniste,

tj. o czyn z art. 58 ust. 1 ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii.

Wyrokiem z dnia 9 września 2013 r. Sąd Rejonowy w Białymstoku uznał oskarżonego za winnego popełnienia zarzucanych mu czynów i za to:

- za czyn opisany w punkcie I. na mocy art. 62 ust. 1 ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii skazał go i wymierzył mu karę 1 (jednego) roku pozbawienia wolności,

- za czyn opisany w punkcie II. na mocy art. 54 ust. 2 pkt 1 w zb. z art. 63 ust. 1 ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii w zw. z art. 11 § 2 k.k. skazał go, zaś na mocy art. 63 ust. 1 ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii w zw. z art. 11 § 3 k.k. wymierzył mu karę 1 (jednego) roku pozbawienia wolności,

- za czyn opisany w punkcie III. na mocy art. 58 ust. 1 ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii skazał go i wymierzył mu karę 6 (sześciu) miesięcy pozbawienia wolności.

Na mocy art. 85 k.k., art. 86 § 1 k.k. wymierzył oskarżonemu karę łączną 1 (jednego) roku i 8 (ośmiu) miesięcy pozbawienia wolności.

Na mocy art. 69 § 1 i 2 k.k., 70 § 1 pkt 1 k.k., 73 § 1 k.k., warunkowo zawiesił oskarżonego orzeczoną karę pozbawienia wolności na okres próby w wymiarze 3 (trzech) lat i oddał go w tym czasie pod dozór kuratora.

Na mocy art. 72 § 1 pkt 5 i 6 k.k. zobowiązał oskarżonego do powstrzymywania się od używania środków odurzających oraz zobowiązuje go do poddania się leczeniu odwykowemu w warunkach stacjonarnych.

Na mocy art. 71 § 1 k.k. orzekł wobec oskarżonego grzywnę w wysokości 100 (stu) stawek dziennych przyjmując wymiar jednej stawki dziennej za równowartość kwoty 10 (dziesięciu) złotych.

Na mocy art. 63 § 1 k.k. na poczet orzeczonej grzywny zaliczył oskarżonemu okres zatrzymania w dniach 9 – 10 lutego 2013r. przyjmując każdy dzień rzeczywistego pozbawienia wolności za równoważny dwóm stawkom dziennym grzywny.

Na mocy art. 70 ust. 2 ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii, art. 44 § 2 k.k. orzekł przepadek środków odurzających z opakowaniami służącymi do ich przechowywania opisanych szczegółowo w wykazie dowodów rzeczowych nr 87/13 pod poz. I. 2-6, 9 i 16 na karcie 116 akt sprawy i orzekł o zniszczeniu środków odurzających.

Na mocy art. 70 ust. 1 ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii orzekł przepadek narzędzi służących do uprawy konopi innych niż włókniste opisanych szczegółowo w wykazie dowodów rzeczowych nr 87/13 pod poz. I. 17 na karcie 116 akt sprawy.

Zasądził na rzecz Skarbu Państwa od oskarżonego M. M. kwotę 300 (trzystu) złotych tytułem opłaty oraz obciążył go pozostałymi kosztami sądowymi w kwocie 2.077,72 (dwóch tysięcy siedemdziesięciu siedmiu i 72/100) złotych, zaś w pozostałym zakresie obciążył nimi Skarb Państwa.

Apelację od powyższego wyroku wniósł Prokurator , zaskarżając go w części dotyczącej orzeczenia o karze, na niekorzyść oskarżonego M. M. i zarzucając mu obrazę przepisów prawa materialnego, a mianowicie art. 72 § 1 pkt 6 kk poprzez jego niezasadne zastosowanie przy orzeczeniu wobec oskarżonego środka probacyjnego w postaci

poddania go leczeniu odwykowemu w warunkach stacjonarnych oraz obrazę art. 73 § 1 kk poprzez jego niezasadne zastosowanie przy orzeczeniu oddania oskarżonego pod dozór kuratora, podczas gdy właściwą podstawę zastosowania tegoż obowiązku i dozoru kuratora powinien stanowić art. 71 ust. 1 Ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii.

Mając na uwadze powyższe, skarżący wnosił o zmianę zaskarżonego wyroku w stosunku do oskarżonego M. M. poprzez wskazanie art. 71 ust. 1 ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii jako podstawy orzeczonego wobec niego obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu oraz jako podstawy oddania oskarżonego pod dozór kuratora.

Sąd Okręgowy, zważył, co następuje:

Apelacja rzecznika oskarżenia okazała się zasadna i zasługiwała na uwzględnienie.

Na wstępie niniejszych rozważań, wskazać jedynie należy, iż stan faktyczny, jaki legł u podstaw orzeczenia został ustalony prawidłowo, zaś na jego podstawie wywieziono - w sposób nie budzący jakichkolwiek wątpliwości - o odpowiedzialności karnej oskarżonego M. M. za przypisane mu czyny.

Skarżący nie kwestionował ustaleń faktycznych poczynionych przez Sąd I instancji, jak i prawno-materialnej oceny zachowania oskarżonego odnoszącej się tak do kwalifikacji prawnej czynu, jak też wymiaru kary, stąd Sąd Odwoławczy czuje się zwolniony od szczegółowych w tym zakresie rozważań.

Wywieziona apelacja koncentruje się natomiast wyłącznie na kwestii obrazu przepisów prawa materialnego poprzez niezasadne wskazanie art. 72 § 1 pkt 6 kk jako podstawy prawnej środka probacyjnego w postaci poddania oskarżonego leczeniu odwykowemu w warunkach stacjonarnych oraz niezasadne wskazanie art. 73 § 1 kk jako podstawy prawnej oddania oskarżonego pod dozór kuratora, podczas gdy wg skarżącego właściwą podstawę zastosowania zarówno w/w obowiązku probacyjnego jak i dozoru kuratora powinien być przepis art. 71 ust. 1 Ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii (**dalej : u.p.n.**). Kontrola odwoławcza zaskarżonego wyroku we wskazanym zakresie prowadzi do przekonania, iż zarzuty podnoszone przez autora apelacji okazały się trafne.

W okolicznościach sprawy nie budzi żadnych wątpliwości, że nałożenie na oskarżonego obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu oraz oddanie go pod dozór było słuszne. Jednakże właściwą podstawę prawną powyższego orzeczenia powinien w istocie stanowić art. 71 ust. 1 u.p.n.. Zwrócić należy uwagę, iż określa on sposób postępowania w przypadku skazania osoby uzależnionej za przestępstwo pozostające w związku z używaniem środka odurzającego lub substancji psychotropowej na karę pozbawienia wolności, której wykonanie warunkowo zawieszono (na podstawie art. 69 kk i przy spełnieniu tam wskazanych przesłanek). Przepis ten stanowi zatem bez wątpienia *lex specialis* w stosunku do art. 72 § 1 pkt 6 kk oraz art. 73 § 1 kk.

Natomiast sąd ma w takiej sytuacji obowiązek (obligatoryjnie) zobowiązać skazanego do poddania się leczeniu oraz oddania go pod dozór. Co istotne - w wydanym wyroku muszą zostać określone oba te obowiązki.

W tym miejscu zauważyć trzeba, iż - jak wynika to wprost z uzasadnienia wyroku - Sąd Rejonowy stwierdził, iż „brak jest związku przypisanych oskarżonemu czynów z używaniem przez niego środków odurzających”. Natomiast skazanie M. M. nie było skazaniem „osoby uzależnionej za przestępstwo”. Wydaje się, że właśnie powyższe nietrafne wnioski przesądziły w efekcie o zastosowaniu błędnej podstawy prawnej orzeczonego obowiązku. Nadto Sąd Rejonowy przecenił również znaczenie i konieczność przeprowadzenia dowodu w postaci opinii biegłych lekarzy psychiatrów przy ocenie uzależnienia sprawcy od środków odurzających.

Sąd Okręgowy podziela generalnie pogląd Sądu Rejonowego, iż użyty w przepisie art. 71 ust. 1 Ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii zwrot „przestępstwo pozostające w związku z używaniem środka odurzającego” należy rozumieć w ten sposób, że między używaniem tych środków a popełnionym przestępstwem musi zachodzić związek przyczynowo – skutkowy. Jednakże - co istotne - ów związek należy postrzegać szeroko. Nie wymaga się tu istnienia „bezpośredniego” związku, jedynie wskazuje na konieczność powiązania działania uzależnionego od narkotyków sprawcy przestępstwa z używaniem narkotyków. W tej kategorii zatem mieści się bezpośredni związek : popełnionego

przestępstwa i uzależnienia (np. działanie pod wpływem narkotyku lub w stanie głodu narkotycznego), lecz jej nie zamyka. O związku takim bowiem można mówić również wtedy, gdy na zachowanie sprawcy naruszającego normy prawa karnego wywiera wpływ uzależnienie od środków odurzających, chociażby nawet sprawca nie znajdował się pod działaniem zażytego środka. Za taką szeroką interpretacją art. 71 ust. 1 u.p.n., wypowiedział się również wielokrotnie Sąd Najwyższy (zob. chociażby wyroki: z dnia 13 stycznia 2005 r., II KK 492/04, R-OSNKW 2005, poz. 102 oraz z dnia 22 lutego 2007 r., WK 32/06, R-OSNKW 2007, poz. 488, z dnia 7 maja 2012 roku, III KK 384/11, lex 1223794).

Także odwołując się do poglądów wyrażonych w piśmiennictwie [M. Filar: Przestępczość związana z narkotykami w Polsce (w:) Prawo karne i proces karny wobec nowych form i technik przestępczości, red. H. Hirsch, P. Hofmański, E. Pływaczewski, C. Roxin, Białystok 1997, s. 325-326] nie ma wątpliwości, iż związek między popełnionym przestępstwem a używaniem środka odurzającego należy postrzegać szeroko. Wyróżnia się tu bowiem nawet trzy typy powiązań: 1. samozaopatrzeniowy - dokonanie przestępstwa w celu zdobycia narkotyków do użytku własnego lub grupy, 2. interakcyjny - popełnienie przestępstwa w wyniku oddziaływania narkotyku na organizm 3. niesprawności - użycie narkotyku powodujące znaczny spadek lub nawet całkowity zanik zdolności osoby używającej do wykonywania określonego zawodu lub podejmowania określonych czynności, co może skutkować następstwami o przestępczym charakterze.

Sąd Odwoławczy, wbrew argumentacji Sądu Rejonowego, uznał, że w niniejszej sprawie między przestępstwami jakich dopuścił się M. M. a używaniem przez niego środków odurzających związek w jednej ze wskazanych wyżej postaci jak najbardziej wystąpił. Nadto nie miał też wątpliwości, iż M. M. jest osobą uzależnioną w rozumieniu ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii. Zgodnie z art. 4 pkt. 15 osobą uzależnioną jest osoba, która w wyniku używania środków odurzających, substancji psychotropowych lub środków zastępczych albo używania ich w celach medycznych znajduje się w stanie uzależnienia od tych środków lub substancji. Ustawodawca definiując zatem pojęcie osoby uzależnionej zrezygnował z terminu „nadużywania”, skupiając się na istnieniu jedynie stanu zależności. Tym bardziej, iż pojęcie osoby uzależnionej nie jest jednoznaczne z pojęciem „narkomana”.

W stwierdzeniu, że M. M. jest osobą uzależnioną, utwierdza choćby sam fakt, iż oskarżony w swoich wyjaśnieniach wskazywał, iż „przystosował szafę do uprawy marihuany, gdyż jest od niej psychicznie uzależniony” (k. 37). Zatem oczywistym jest, iż oskarżony nie jest osobą zażywającą narkotyki okazjonalnie, a wręcz przeciwnie – regularnie zażywa narkotyki w postaci u niego zabezpieczonej, jest od nich niejako zależny. W tym stanie rzeczy, nie można było mieć wątpliwości co do jego uzależnienia, ale i związku przyczynowego chociażby między przestępstwem przystosowania miejsca do niedozwolonego wytwarzania środków odurzających (art. 54 ust. 2 pkt 1 u.p.n.) i uprawą krzaków konopi innych niż włókniste (art. 63 ust. 1 u.p.n.) a używaniem przez niego środków odurzających. Oskarżony z uwagi na to, że był osobą uzależnioną, zażywającą środki odurzające, przystosował szafę ubraniową do wywarzania środka odurzającego i wyhodował w niej dwa krzaki konopi. Nadto Sąd zauważa, iż już sam fakt bycia osobą uzależnioną, wiąże się z koniecznością nabywania i posiadania środków narkotycznych, a zatem z zachowaniami stanowiącymi podstawę stosowania represji karnej w oparciu o art. 62 u.p.n., tymczasem właśnie za posiadanie oskarżony został również skazany. Posiadanie środków odurzających jest typowe dla osób uzależnionych i stanowi niejako naturalną konsekwencję faktu uzależnienia. Zatem w realiach sprawy związek między w/w przypisanymi skazanemu czynami a używaniem środków odurzających z pewnością istniał i miał charakter „samozaopatrzeniowy”.

Zatem skoro w realiach sprawy mamy do czynienia z osobą uzależnioną, nadto występuje związek między przestępstwami przypisanymi oskarżonemu, a używaniem środka odurzającego oraz nastąpiło skazanie na karę pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania, podstawę prawną orzeczenia w stosunku do oskarżonego M. M. leczenia odwykowego i dozoru winien stanowić przepis z u.p.n.

Ujawnione w niniejszej sprawie uchybienia niewątpliwie musiały zatem implikować uchylenie zaskarżonego wyroku w jego punkcie III i IV oraz stosownie do właściwej podstawy prawnej - art. 71 ustawy u.p.n. - zobowiązanie oskarżonego do poddania się leczeniu odwykowemu w podmiocie leczniczym, o jakim mowa w art. 4 ust. 1 u.p.n. oraz oddanie go w okresie próby pod dozór kuratora. W pozostałym zakresie wyrok utrzymano w mocy.

Końcowo zasygnalizować należy, iż jedynie w podmiotach wymienionych w art. 4 ust. 1 Ustawy z dnia 15.04.2011 roku o działalności leczniczej może odbywać się leczenie skazanego na podstawie art. 71 u.p.n.

Na mocy art. 624 kpk w zw. z art. 634 kpk zwolniono oskarżonego od ponoszenia kosztów sądowych za postępowanie odwoławcze.